

## گزارش مدرک یابی کتاب های کتابخانه دبستان فضیلت

حمیده

| صفحه | متن روایی داستان                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | تطبیق داستان<br>کتاب با سند | اعتبار سند<br>(شیعه یا سنی) |
|------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|-----------------------------|
|      | <p>الکافی (ط - الإسلامية) ج ۱ ۴۷۷ باب مولد أبی الحسن<br/> موسی بن جعفر ع.....<br/> فَأَخَذْنَا الْجَارِيَةَ فَأَدْخَلْنَاهَا عَلَى أَبِي جَعْفَرٍ ع وَ جَعْفَرٌ قَائِمٌ عِنْدَهُ فَأَخْبَرَنَا<br/> أَبَا جَعْفَرٍ بِمَا كَانَ فَحَمِدَ اللَّهُ وَ أَثْنَى عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ لَهَا مَا اسْمُكَ قَالَتْ<br/> حَمِيدَةُ فَقَالَ - حَمِيدَةُ فِي الدُّنْيَا مَحْمُودَةٌ فِي الْآخِرَةِ أَخْبَرَنِي عَنْكَ أ<br/> بَكَرٌ أَنْتِ أَمْ تُبَيِّ قَالَتْ بَكَرٌ.... فَقَالَ يَا جَعْفَرُ خُذْهَا إِلَيْكَ فَوَلَدَتْ خَيْرَ<br/> أَهْلِ الْأَرْضِ مُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ ع.</p> <p>آن دخترک را گرفتیم و آوردیم خدمت امام باقر (ع)، و جعفر نزد آن<br/> حضرت ایستاده بود، و به امام از آنچه شده بود گزارش دادیم.<br/> خدا را سپاس گفت و ستایش کرد، سپس به آن دخترک فرمود: چه<br/> نام داری؟ گفت: حمیده، فرمود: در دنیا و آخرت پسندیده‌ای، به من<br/> بگو دوشیزه‌ای یا بیوه؟ گفت: دوشیزه... امام فرمود: ای جعفر او را<br/> برای خود بگیر و آن دخترک بهترین اهل زمین، موسی بن جعفر را<br/> زائید.</p> | اولویت ۱                    | اولویت ۱                    |
|      | <p>منتهی الآمال، شیخ عباس قمی، ج ۳، ص: ۱۴۶۵<br/> (مؤلف گوید) که: آنچه بر من ظاهر شده از بعض روایات آن است که<br/> آن مخدره چندان فقیه و عالمه به احکام و مسائل بوده که حضرت<br/> صادق علیه السلام زن‌ها را امر می‌فرموده که رجوع به او نمایند در<br/> اخذ مسائل و احکام دین.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | اولویت ۱                    | اولویت ۱                    |
| ۱۴   | <p>الکافی (ط - الإسلامية) / ج ۴ / ۳۰۱ / باب حج المجاورین و قطان<br/> مکه.....<br/> فَقُلْتُ إِنَّ مَعَنَا صَبِيًّا مَوْلُودًا فَكَيْفَ نَصْنَعُ بِهِ فَقَالَ مَرُّ امِّهِ تَلْقَى حَمِيدَةَ<br/> فَتَسْأَلُهَا كَيْفَ تَصْنَعُ بِصَبِيَّانِهَا فَاتَّبَعَهَا فَسَأَلَتْهَا كَيْفَ تَصْنَعُ فَقَالَتْ إِذَا كَانَ</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                             |                             |

## گزارش مدرک یابی کتاب های کتابخانه دبستان فضیلت

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |  |
|----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|    | <p>يَوْمَ التَّرْوِيَةِ فَأَحْرَمُوا عَنْهُ وَجَرَدُوهُ وَغَسَلُوهُ كَمَا يَجْرَدُ الْمُحْرِمُ وَقَفُّوا بِهِ الْمَوَاقِفَ فَإِذَا كَانَ يَوْمُ النَّحْرِ فَأَرَمُوا عَنْهُ وَاحْلَقُوا عَنْهُ رَأْسَهُ وَ مَرَى الْجَارِيَةَ أَنْ تَطُوفَ بِهِ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ</p> <p>من گفتم: همراه ما کودک نوزادی است، با آن کودک چه باید کرد؟ ابو عبد الله گفت: به مادر آن نوزاد بگو شخصا خدمت همسرم حمیده برسد و از او سؤال کند. مادر نوزاد خدمت حمیده شرفیاب شد و تکلیف کودک را پرسید و حمیده گفت: روز ترویبه (هشتم) او را به لباس احرام درآورید: اول کودک را عریان کنید و غسل بدهید، سپس لباس احرام بر تن او بپوشانید و به نیابت کودک، او را در همه مراسم شرکت دهید و روز عید قربان عوض او ریگ بر سر مجسمه شیطان بکوبید و به نیابت کودک، سرش را بتراشید و به یکی از کنیزان خود بگوئید تا او را طواف دهد.</p>                                                                                                                                                                                                                                                   |  |
| ۱۶ | <p>الكافي (ط - الإسلامية) / ج ۱ / ۳۸۵ / باب مواليد الأئمة ع .....</p> <p>عَنْ أَبِي بصيرٍ قَالَ: حَجَجْنَا مَعَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع فِي السَّنَةِ الَّتِي وُلِدَ فِيهَا ابْنُهُ مُوسَى ع فَلَمَّا نَزَلْنَا الْأَبْوَاءَ وَضَعَ لَنَا الْعَدَاءُ وَكَانَ إِذَا وَضَعَ الطَّعَامَ لِأَصْحَابِهِ أَكْثَرَ وَأَطَابَ قَالَ فَبَيْنَا نَحْنُ نَأْكُلُ إِذْ أَتَاهُ رَسُولُ حَمِيدَةَ فَقَالَ لَهُ إِنَّ حَمِيدَةَ تَقُولُ قَدْ أَتَكَرْتُ نَفْسِي وَقَدْ وَجَدْتُ مَا كُنْتُ أُجِدُّ إِذَا حَضَرَتْ وَلَدَتِي وَقَدْ أَمَرْتَنِي أَنْ لَا أَسْتَيْقِكَ بِإِبْنِكَ هَذَا فَقَامَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ ع فَانْطَلَقَ مَعَ الرَّسُولِ فَلَمَّا انْصَرَفَ قَالَ لَهُ أَصْحَابُهُ سَرَّكَ اللَّهُ وَجَعَلْنَا فِدَاكَ فَمَا أَنْتَ صَنَعْتَ مِنْ حَمِيدَةَ قَالَ سَلَّمَهَا اللَّهُ وَقَدْ وَهَبَ لِي غُلَامًا وَهُوَ خَيْرٌ مِنْ بَرٍّ اللَّهُ فِي خَلْقِهِ</p> <p>از ابو بصیر روایت کرده است که گفت: با امام جعفر صادق علیه السلام حج کردیم در سالی که پسرش امام موسی علیه السلام متولد شد، و چون به منزل ابواء فرود آمدیم، چاشت را برای ما ترتیب داد<sup>۱</sup> و</p> |  |

<sup>۱</sup> . و ابواء به فتح همزه و سکون بای ابجد و همزه ممدوده در آخر، کوهی است در میانه مکه و مدینه. (مترجم)

## گزارش مدرک یابی کتاب های کتابخانه دبستان فضیلت

|  |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |
|--|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|  |  | <p>عادت آن حضرت این بود که چون طعام از برای اصحاب خود می ساخت، پر و پاکیزه می ساخت. ابو بصیر می گوید: در بین آن که ما چیزی می خوردیم، ناگاه فرستاده حمیده- مادر امام موسی علیه السلام- به خدمت حضرت صادق علیه السلام آمد و به آن حضرت عرض کرد که: حمیده می گوید که: در خود حال غیر متعارفی را مشاهده می کنم (که هرگز چنین حالی را در خود مشاهده نکرده ام؛ نه در وقت زاییدن و نه در وقت دیگر) و می یابم آنچه را که پیش از این می یافتم چون هنگام زاییدن می رسید. (حاصل آن که آثار وضع حمل در خود می بینم) و تو مرا امر فرموده ای که من تو را در باب این پسر، پیشی نگیرم (و در امر او دخل و تصرفی نکنم).</p> <p>پس امام جعفر صادق علیه السلام برخاست و با فرستاده حمیده تشریف برد، و چون برگشت، اصحاب به آن حضرت عرض کردند که: خدا تو را شاد گرداند و ما را فدای تو گرداند، از امر حمیده چه کردی و چه اتفاق افتاد؟ فرمود که: «خدا او را به سلامت داشت و مرا پسری بخشید، و آن پسر بهترین کسانی است که خدا ایشان را آفریده در میان خلایق. و حمیده مرا خبر داد در باب آن پسر به امری که گمان داشت که من آن را نمی دانم، و حال آن که من به آن امر از حمیده داناتر بودم».</p> |  |
|  |  | <p>الکافی (ط - الإسلامية) ج ۳ ۲۱۷ باب ما یجب علی الجیران لأهل المصیبة واتخاذ المأتم .....</p> <p>عَنْ عَبْدِ اللَّهِ الْكَاهِلِيِّ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي الْحَسَنِ ع إِنَّ امْرَأَتِي وَ امْرَأَةَ ابْنِ مَارِدٍ تَخْرُجَانِ فِي الْمَأْتَمِ فَأَنْهَاهُمَا فَتَقُولُ لِي امْرَأَتِي إِنَّ كَانَ حَرَامًا فَأَنْهِنَا عَنْهُ حَتَّى نَتْرُكُهُ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ حَرَامًا فَلَايَ شَيْءٍ تَمْنَعُنَاهُ فَإِذَا مَاتَ لَنَا مَيِّتٌ لَمْ يَجِئْنَا أَحَدٌ قَالَ فَقَالَ أَبُو الْحَسَنِ ع عَنِ الْحُقُوقِ تَسْأَلُنِي كَانَ أَبِي ع يَبْعَثُ أُمِّي وَ أُمَ فَرَوْهَ تَقْضِيَانِ حُقُوقَ أَهْلِ الْمَدِينَةِ.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |  |

## گزارش مدرک یابی کتاب های کتابخانه دبستان فضیلت

|    |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |  |
|----|--|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|    |  | <p>به ابو الحسن موسی کاظم (ع) گفتم: خانم من با دخترم در مراسم ختم و تعزیه دوستان و آشنایان شرکت می‌کنند؛ موقعی که من مانع می‌شوم، خانم من می‌گوید: اگر شرکت در مراسم ختم و ماتم حرام است، ما را منع کن تا شرکت نکنیم، و اگر حرام نیست، از چه رو مانع می‌شوی که اگر فردا از فامیل و بستگان ما کسی بمیرد، هیچ کس به مجلس ختم و فاتحه ما نیاید.</p> <p>ابو الحسن گفت: ادا کردن حقوق دیگران هم جای سؤال دارد؟ پدرم ابو عبد الله صادق می‌فرمود تا مادر من حمیده با امّ فروه مادر ناتنی من به این گونه مجالس بروند و حقوق شهروندان مدینه را ادا نمایند.</p> |  |
| ۲۰ |  | <p>الكافي (ط - الإسلامية) / ج ۱ / ۴۷۷ / باب مولد أبي الحسن موسى بن جعفر ..... ص : ۴۷۶</p> <p>عَنِ الْمُعَلَّى بْنِ خُنَيْسٍ أَنَّ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ع قَالَ: حَمِيدَةُ مُصَفَّاءُ مِنَ الْأَدْنَسِ كَسْبِيكَةَ الذَّهَبِ</p> <p>معلى بن خنيس گوید: امام صادق (ع) می‌فرمود:</p> <p>حمیده از چرکینها پاک است مانند شمش طلا،</p>                                                                                                                                                                                                                      |  |
| ۲۰ |  | <p>عمدة الطالب، ابن عنبه ۱۷۷ الامام موسى بن جعفر الكاظم «ع» .....<br/>         أما الامام موسى* بن جعفر الصادق عليه السلام و يكنى أبا الحسن و أبا ابراهيم، و امه ام ولد يقال لها حميدة المغربية و قيل نباتة؛</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |  |
|    |  | <p>دلائل الإمامة (ط - الحديثة) / ۳۰۸ / و امه: .....<br/>         فَدَفَعَهَا أَبُو جَعْفَرٍ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ)، وَقَالَ: حَمِيدَةُ سَيِّدَةُ الْإِمَاءِ، مُصَفَّاءُ مِنَ الْأَرْجَاسِ كَسْبِيكَةَ الذَّهَبِ</p> <p>امام باقر به حضرت صادق علیه السلام فرمود: این کنیزی است که بزرگ کنیزها است، نظیر یک قطعه طلا از پلیدیها پاک و پاکیزه است.</p>                                                                                                                                                  |  |